

APATIN és VIDÉKE

KÖZGAZDASÁGI, MŰVELŐDÉSI és TÁRSADALMI HETIKÖZLÖNY.

Apatin und Umgebung

Wochenblatt für Volkswirtschaft, Cultur- und sociale Interessen.

Előfizetési árak: Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.
Megjelenik minden szombaton.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Szerkesztő — Redakteur: Bászler István Apatin, templomutca 1138 a hová a lapnak szóló pénzküldemények és kéziratok küldendők. — Apatin, Kirchengasse 1138 wohin alle Manuskripte und Gelder zu senden sind.

Pränumerationspreise: ganzjährig 4 fl, halbjährig 2 fl, vierteljährig 1 fl.
Erscheint jeden Samstag.
Manuskripte werden nicht zurückgestellt.

Névtelen hősök

Apatin 1897. márcz. 31.

Nem azon százezrekről akarok jelen cikkemben szólni, a kik a csatamezőn a nemzet dicsőségeért, üdveért küzdenek s üzetlen hazafiságuk s égő honszerelmük nemes hevétől sarkalva, a veszedelembé rohanva s hősiesen küzdve esnek el; nem ezekről a névtelen hősekről óhajtok szólni, hanem azokról, a kik saját tehetetlenségük súlyos érzetében alattomos úton módon akarják mások munkásságát megbénítani; a kik a maguk romlottsága, erkölcsi elzüllése és lejátsága tudatában, mint a hazugság apostolai — nyílt homlokkal és világos nappal nem képesek a küzdő porondra kiállani, mert minden becsületes, önértékes ember őket megveti, s látván vagy hallván őket undorral fordul el tőlük, hanem a névtelenség piszkos sisakja alá rejtőzve szórják galád és aljas rágalmaikat, hogy tisztelt, tehetséges és becsületes munkával felemelkedett férfiakat, pályájuk kezdetén álló, törekvő fiatal embereket, sőt még nőket is oda rántassanak le, a hol ők vannak, — a piszkokba, a sárba.

Ezekből a névtelen hősekből kihalt minden nemesebb érzés, az erkölcsi, a lelki súlyedés oly annyira megméltelyezte már őket, annyira erőt vett már rajtuk, hogy örömet és boldogságot már miben sem találnak, mint abban, ha aljas eszközökkel tisztességes egyéneket igaztalanul befeketithetnek s így áldozatul ejtethetnek.

És sajnos e névtelen hősök ma már mindenütt megteremnek, a társa-

dalom minden osztályában, s falún ép úgy mint nagy városban! És a mi még sajnósbab községünkben is felütötték már e hősök tanyájukat. Nap-nap után hallhatunk létezésükről hirt. Piszkos rágalmmal, alóvaló hazudózásokkal teleirt névtelen levelek, nyílt levelezőlapok tanuskodnak e szomorú valóság-ról.

Épen ezért kötelességünknek tartjuk értelmes, és higgadt közönségünket e beteges jelenségre, e társadalmi rákfénere figyelmeztetni s annak orvoslási módjával röviden foglalkozni.

A névtelen levelek szülője a bosszú, az irigység és rozszakarát; a hősök fegyvere a köpenyeg alá rejtett undokság.

Ily, a becstelenség büzös mocsarában fetregő névtelen hős jelentkezik, ha szép carriere küszöben álló törekvő ifju vagy, s például nősülni szándékol jegyesedet s annak szülőit árasztják el a legundokabb rágalmtól hemzsegő névtelen levelekkel; ha tisztviselő vagy, feljebbvalóidnál iparkodnak beszennyezni, vagy hogy kiturjanak, vagy pedig hogy legalább előléptetésedet megakadályozzák; ha hirlapíró vagy s telve az idealizmus nemes hevével akarod cikkekiddben a társadalmi romlottságot ostorozni, a rozszat irtani, a névtelen leveleknek se szere se száma. Mily nagy lelkierővel kell birnod, hogy nemes munkádat tovább folytasd, s vissza ne riaszson az emberek ily nagy foku gonoszsága!

Nálunk is vannak ily hősök. Majd itt, majd ott tűnek fel, mint egy lelki Jackok. Fegyverük egy-egy nyílt levelezőlap, a melyre elváltoztatott irással

írják rágalmaikat. Sokszor megismerjük mindennek daczára az orgyilkosoknál is gonoszabb hősöket, de megtorolni kellően aligha vagyunk képesek, mert a galádságot egyenesen rájuk bizonyítani képtelenek vagyunk, habár rájuk is nehezedik a gyanu teljes súlyával — mint bizonyos bűnösre — ám e lelkileg teljesen megromlott hősök galád munkájukkal azért fel nem hagynak, folytatják azt „ügyesebb“ módon. Látják, hogy az irás felismerhető, — ebből baj lehet — s így nem restelnek nyomtatni, vagy írógéppel írni még ócsmányabb rágalmmal teli levelezőlapokat.

Oh mi ennek daczára is ismerjük ez álarczós vitézeket! Tudjuk, kik ők. Tudjuk, kiknek kenyerük az alóvaló hazudozás, a rágalmazás! Tudjuk, kiknek élethivatásuk az ily becstelenséggel való foglalkozás! Önök el nem rejtőzhetnek!

Mivel majd mindnyájan ismerjük társadalmunkban e parazitákat, sujtuk kérlelhetetlenül, lökjük ki magunkból e férges elemet, mely egyébként büntetlenül gázol mások becsületében. Hisz ezeknek leleplezését és szigorú büntetését mindnyájunk érdeke követeli. Kövessünk el mindent e betegség, e rákfene kiirtására.

Lehetetlen, hogy a konkrét eseteket látva és tudva a jónevelésű s romlatlan ember lelkében föl ne támadjon a fölháborodás érzése s undorral ne forduljon el azoktól, a kiknek mérgezett nyilai sem az érdemeket sem az állás, sem a családi élet szentségét nem kimélik! S épen ezért még egyszer felhívjuk s nagy közönség figyelmét ezen

a társadalmi élet alapjait megrongáló gonosz lelkekre, társadalmunk e Sykophantjaira. Leplezzük le őket, állítsuk nyilvánosan pelengére, mert másként kiírtani, ártalmatlanná tenni e névtelen hősöket nem lehet. Ha már az igazságszolgáltatás tehetetlen is velük szemben, de a társadalom találhat módot kipuhatólásukra és eszközt szigorú megbüntetésükre. A társadalom sujtó ítélete mindennél súlyosabb ítélet!

H . . . . . sz.

Namenlose Helden.

Apatin, 31. März 1897.

Nicht von jenen Hunderttausenden will ich in diesem meinem Artikel sprechen, welche auf dem Schlachtfelde um den Ruhm, um das Wohl der Nation kämpfen, und von ihrem selbstlosen Patriotismus, von dem edlen Feuer ihrer Vaterlandsliebe angepornt sich der Gefahr entgegenwerfen und heldemütig kämpfend fallen. Nicht von diesen namenlosen Helden wünsche ich zu sprechen, sondern von jenen, welche in dem drückenden Gefühle ihrer eigenen Unfähigkeit auf heimtückische Art und Weise trachten die Arbeitsamkeit Anderer zu lähmen; welche in dem Bewusstsein ihrer eigenen Verderbtheit, ihrer sittlichen Verkommenheit sich — wie die Apostel der Lüge — nicht mit offener Stirne, bei hellem Tage in die Schranken zu treten getrauen, weil

jeder ehrliche, selbstbewusste Mensch sie verachtet, und wenn er sie sieht oder hört sich mit Abscheu von ihnen abwendet, sondern hinter dem schmutzigen Visir der Namenlosigkeit sich versteckend, ihre niedrigen, giftigen Verleumdungen austreuen, um hiedurch geehrte, begabte und durch ehrliche Arbeit emporgekommene Männer, am Beginne ihrer Laufbahn stehende strebsame Jünglinge, ja sogar auch Frauen dorthin hinabzuzerren, wo sie sind in den Schmutz, in den Roth!

Bei diesen namenlosen Helden ist jedes edlere Gefühl ausgestorben; die Geistige und sittliche Verfunkenheit hat sie schon so sehr vergiftet, hat bei ihnen schon so sehr überwuchert, daß sie nur mehr darin Freude und Glückseligkeit finden, wenn es ihnen durch ihre niederträchtigen Mittel gelingt, ehrbare Personen anzuschwärzen und zu verunglimpfen, ja, wenn möglich, zu verderben.

Und leider gedeihen diese namenlosen Helden heute schon überall, in jeder Schichte der Gesellschaft, in den Dörfern ebenso, wie in großen Städten! Und was noch mehr zu bedauern ist, auch in unserer Gemeinde gibt es solche namenlose Helden. Tag-täglich kann man von ihrer Existenz hören. Mit schmutzigen Verleumdungen und niedrigen Lügen beschriebene Briefe und offene Korrespondenzkarten geben Zeugnis von dieser traurigen Tatsache.

Darum halten wir es für unsere Pflicht, unser vernünftiges, geseßtes Publi-

kum auf diesen Krebschaden der Gesellschaft aufmerksamkeit zu machen, und mit der Art Weise der Heilung desselben uns kurz zu befassen.

Die Ursachen der namenlosen Briefe sind die Rachsucht, der Neid und die Boswilligkeit; die Waffe der Helden ist der unter dem Mantel der Namenlosigkeit verborgene vergiftete Dolch der Verleumdung, ihr Lebenselement aber jede Abscheulichkeit!

Ein solcher, in dem Sumpfe der Ehrlosigkeit sich wohlfühlender Held erscheint, wenn du als ein strebsamer Jüngling an der Schwelle einer schönen Laufbahn stehst, oder z. B. vorteilhaft zu heiraten im Begriffe bist. Deine Verlobte und deren Eltern werden mit von den garstigsten Verleumdungen strotzenden Briefen überhäuft. Wenn du ein Beamter bist, trachten sie dich bei deinen Vorgesetzten zu beschmutzen, damit sie dich entweder hinausbeißten, oder doch wenigstens dein Vorwärtskommen verhindern. Wenn du Journalist bist, und erfüllst von dem edlen Feuer des Idealismus in deinen Artikeln die Verderbtheiten der Gesellschaft zu geißeln, das Schlechte auszurotten bestrebt bist, so werden die namenlosen Briefe dir ohne Zahl und Ende zukommen.

Welcher Seelenstärke bedarfst du dann, damit du deine edle Arbeit weiter verrichtest, und dich von derselben die große Bosheit der Menschen nicht zurückschrecke!

Auch bei uns gibt es solche Helden! dieselben tauchen bald hier, bald dort auf;

Az Apatin és vidéke tárczája.

Tavaszi reminiscenciák.

— Az Apatin és Vidéke eredeti tárczája —

Tavaszi volt akkor is, mint mostan; ibolyaillatos, zöldelő mezőjü tavasz. A pajkos napsugár végig tánczolt az asztalon, a székeken és mind hármójok fején. Liza homloka körül egész gloriettet képezett, a mint csintalanul ide-oda lebbent puha, szőke hajfürtjei közt. Gedeon, a magas, szikár férfi, a ki mellette ült, becézgetve simogatta meg a leány kiesi, kövér kezét melyhez olyan jól illett a vastag karika gyűrű. A mama pedig, mintegy kiegészítései e bájos képnek, jóságos arczával a széles, fekete bőrrel bevont zsöllében szunyókált . . .

Gedeon épen lehajolt, hogy végig csókossá Liza ujjait, mikor kopogás hallatszott az ajtón. Liza még el sem kapta fejét a völegényeé mellől — az ajtón már is belépett a szelewerdi Bogárdy Irma, Liza egyik meghitt barátnője. Talán még „jó napot“ sem ért rá mondani, olyan sietve kérdezte

mindjárt, hogy nem jönnek-e sétálni.

— Nini mondasz valamit, szólt közbe Liza és csakhamar elhatározták, hogy mennek. A szót tett követte.

Vasárnap d. u. volt. Az aszfalton nagy csoportokban hullámozott végig a munkás nép az utcásarkokat ellepte a sok virágárus leány. Balzsamos, rügyfakasztó illatár csapongott a levegőben, mely mintha szerelmet lehelt volna. A jegyesek szorosán simultak egymáshoz, kart karba öltve Keveset beszéltek s mégis talán egy szót sem halottak abból, a mit a hátuk mögött, a mamával együtt jövő Irma kedvesen fecsegett.

Magukkal voltak elfoglalva.

Liza, a jó kedvű Liza is elkomolyodott egyszerre. mikor völegénye ajkán véletlenül kiszaladt a szó, hogy: nem lesz ám mindig tavasz, egymásután elváltozik majd a házaséletök ideje. nyár után beköszönt a zsembe, ködös ős, aztán majd a tél is és egyszer egyszer majd az ő szívek szerelme is kihül, elfagy örökre a halál dermesztő kezének egy érintésére. Mondom, erre Liza is elkomolyodott, de nem addig megjött ismét a régi hangulata. Gedeon megörült, mikor elütve maguktól az előbbi, sötét képet a jövőről, a jövő boldogságról ábrádoztak,

melynek világában mindig tavasz van, illatos, harmatos virágú, balzsamos levegőjü tavasz . . . Milyen szép is volt a világ, ezen varázsfényű, rózsaszínű szemüvegen keresztül.

Kiértek a rétre, melynek zöld gyepszőnyegéből szerényen dugta ki fejcskáját a tengernyi sok, halványkék ibolya. A két leány-Liza és Irma — mohón kapkodott utánok, míg Gedeon gyengéden, vigyázva tépdeste le őket. Talán fájt is a szívének, talán sajnálta is a kikelet illatos virágát.

Olyon furcsa ember volt ez a Gedeon! Közelebb járt a harminczhoz, mint a huszonötöz és komoly volt, akárcsak a hét görög bölcs egyike. Mégis, olyan ábrádozó, rajongó lélek, hogy egy maturálni készülő gimnazista sem lehet külön . . .

— Eh! ezeknek nincs is illatuk, mondta Irma a többieknek, menjünk beljebb. A malomnál, ott vannak a szép ibolyák. Elindultak tehát a zakatóló kerekű patakmalomhoz . . .

Olyan bájos volt itt minden. A sudár, forradásos nyárfák tövében, az árok partján sötétkék barázdákat vontak az ibolya bokrok a puha, fekete földben. Az éles illat megcsapta mindnjájok arcát, valóságos gyö-

ihre Waffe ist meistens eine offene Korrespondenzkarte, auf welche sie mit verstellter Schrift ihre Verleumdungen schreiben. Oft erkennen wir zwar trotzdem diese Helden, welche schlechter sind als die Meuchelmörder; dieselben aber der verdienten Strafe entgegenzuführen wird uns schwerlich gelingen, weil es uns unmöglich ist, ihre Niederträchtigkeit zu beweisen. Und obzwar auf ihnen der Verdacht in seiner ganzen Schwere lastet, so hören sie mit ihrer schmutzigen Arbeit doch nicht auf, sondern setzen dieselbe in einer ungefährlicheren Weise fort. Denn da sie merkten, daß ihre Schrift doch erkennbar ist, und hieraus leicht ein „Malheur“ entstehen könnte, so scheuen sie nicht die Mühe, mittels Handdruck oder Schreibmaschine Karten mit den häßlichsten Verleumdungen anzufüllen.

Oh wir kennen auch trotzdem diese maskierten Helden! wir wissen, wer sie sind! wir wissen, wessen Brot die niedre Lüge und Verleumdung ist; sie können sich nicht verbergen!

Indem nun beinahe jeder von uns diese Parasiten der Gesellschaft kennt, so ist es unsere Pflicht, dieselben unerbittlich zu treffen; stoßen wir diese wurmstichigen Elemente aus unserer Gesellschaft aus, welche sonst ungestraft die Ehre anderer vernichten; denn unser aller Interesse fordert die Entlarvung und strenge Bestrafung derselben. Wenden wir alles an zur Ausrottung dieser Krankheit, dieses Krebschadens.

Es ist unmöglich, daß ein wohlherzogener, unverdorbenen Mensch, diese konkreten Fälle sehend, hierüber nicht empört werde, sich mit Abscheu nicht abwende von denen, deren vergiftete Pfeile weder das Verdienst, noch die Stellung, ja nicht einmal die Heiligkeit des Familienlebens unangestastet lassen!

Darum machen wir das große Publikum noch einmal auf diese, das Fundament des gesellschaftlichen Lebens zerstörenden bösen Dämonen aufmerksam. Entlarven wir sie, stellen wir sie öffentlich an den Pranger, denn auf eine andere Art ist es unmöglich diese namenlosen Helden auszurotten, dieselben unschädlich zu machen.

Wenn es auch dem Gerichte unmöglich ist, ihnen gegenüber Gerechtigkeit zu üben, so kann doch die Gesellschaft Mittel und Wege zu ihrer Ausfindigmachung und strengen Bestrafung finden, und das niederschmetternde Urteil der Gesellschaft ist das möglich härteste Urteil!

H . . . . . sz.

Landwirthschaft.

Welches Düngmittel ist für Futterrüben empfehlenswert?

Die Futterrübe ist eine jener Kulturpflanzen, welche eine gute Düngung stets reichlich belohnt; denn wie man weiß, beträgt der Ernteschied pro Foch manchmal bis 100 Meterzentner. Welchen und wie viel Dünger man benutzen soll, das hängt natürlich wieder von den

örtlichen Boden- und Klimaverhältnissen ab, wobei auch noch in Betracht zu ziehen ist, welche Ansprüche die Futterrübe an den Kulturboden stellt.

Die Erfahrung hat uns bewiesen, daß in gutem Boden nicht nur eine größere Ernte, sondern proteinreicheres Futter erzielt werden kann.

Das steht unstrittig auch für die Futterrübe, weil von allen Kulturpflanzen die Vordüngung diese Futtergattung am meisten belohnt.

Es ist deshalb die wichtigere Frage, welche Art der Düngung man für Futterrüben anzuwenden soll? . . .

Wenn wir die Ansprüche dieser Pflanze, welche sie an den Boden stellt, betrachten, so werden wir auch in dieser Hinsicht ins Reine kommen.

Die Rüben, wie es bekannt, haben starke in das Erdreich tief reichende sogenannte Pfahlwurzel, was also zur Folge hat, daß der Kulturboden tiefgründig — gut gelockert sein muß, aber auch genügend Nährstoff enthalten soll.

Da nun aber der Kulturboden je nach dem Humusgehalt mehr oder weniger locker ist, ist es nothwendig, daß alle Mittel, die zur Vermehrung des Humus im Ackerboden beitragen, zugleich für die Lockerung desselben anzuwenden sind. Und nachdem man Beides durch guten Stalldünger erreichen kann, wird die Anwendung des Stalldüngers für die Lockerung, Düngung und Nahrungstoff-Vermehrung, welche Eigenschaften das Gedeihen der Futterrübe insbesondere erhöhen, überaus nothwendig.

Von allen Stalldüngern ist wieder der stickstoffreiche schnell wirkende Pferde und Schafdünger besonders zu empfehlen, wodurch der Futterrübe ein bedeutendes Quantum Eiweißgehalt zugeführt wird.

Unter den Kunstdüngerarten, obzwar die Futterrübe ein großes Quantum Kali enthält, ist der Kalidünger weniger empfehlenswert, nachdem

nyörrel szívták magokba. Aztán letépték, csokorba kötötték a szerénység virágát. Majd átmentek az árok keskeny hídján a malomba, a hol megpihentek Egy-két karaj feketenyér lecsillapította éhségüket, szomjukat jó, friss vízzel eloltották. Lassacsán aztán haza felé vették útjukat. Kényelmesen lépkedve haladtak a begyepesedett réti úton; megbámulták a töltésen dübörgő vonatot és egyszer csak megint előttök volt a város . . . A nap már nyugovóra tért, csak néhány fakóvörös fénysáv jelezte helyét az égen.

Miután Irmát haza kísérték, Lizáék otthonukba tértek Természetesen Gedeon is velök maradt Már jó kesőre járt az idő, mikor a völgyény elbúcsúzott arájától, lázasan csókolva meg annak finom metszésű, keskeny ajakát. Ezután még járkált egy ideig szabadban, aztán nyugodni tért: álmodozva, elmerengve az édes boldogság gyönyörén . . .

* * *

Tavaszi van most is, mint akkor volt; virágillatos, harmatos mezőjü kikelet. A sár-ga napsugár talán megint ott tánczol a Liza édes anyja szobájában, mint akkor — régen. Az a jóságos arcú, fehér haju öreg

asszony most is abban a kopott bőr — fouilleben ül, a melyben akkor néhány évvel ez előtt Csakhogy most nem bóbiskol, hanem egy vastagablájú, kapesos könyvből olvasgat. Gyengék lehetnek már a szemei az öregnek mert oly sokszor megtörli őket petytyes zsebkezdőjével.

Gedeon pedig, az ábrándos szívé, komoly képü Gedeon, most kanyarodik be a rétről a város felé. Nagy ibolyacsokrot visz a kezében; maga szedte, maga kötötte. Herczeg Pali nem állhatta meg, hogy ne kérdezze Gedeont: aztán nem sajnáltad letépni?

Lehet hogy sajnáltam, de a kinek viszem, azt még jobban szeretem, még jobban sajnálom. És szó nélkül halad tovább, míg nem elért a holtak birodalmába. Ennek a csendes országnak valamelyik szélén letérdel egy kicsiny, porhanyó földü sírra. A virágcsokrot oda tűzi a korhadó fakereszt elé, melyről már félig lemosta az irást az eső. A kinek jó szeme van azért még el tudja olvasni: Tar Gedeonné szül Kelemen Liza, élt 25 évet.

Gedeon pedig ott térdel s imádkozik buzgón. Mikor nagy sokára elhagyja a sirt, szomoruan néz vissza boldogsága elrablójá-

ra. S a mint elgondolkodva, búsan támolyog lefelé a temető dombján, a mint felborzalja homlokára csüngő haját a lágy kikeleti fuvalom: elébe tűnnek a régi emlékek és betöltik bänkodó, tépelődő lelkét az egykori, szép tavasz reminiszczenziái . . .

Baranyai Lajos.

A költészethez.

Lágy fuvalom, zengő dallam
Édes álom, bűvös zene
Fölszáll, lebben, tova surran
Föl a légbe, föl a mennybe.

Andalító szép danával
Áthajtja mindig lelkemet;
Mi hatná úgy át, ha nem te,
Óh aranyos szép költészeti!

Gyógy ir, minden vagy te nékem
Ha bú is öli szívemet;
Fájó, tépő bánatomban
Csak te vigasztalsz engemet.

Te vagy az a lanyha szellő,
Mi hüsíti bús lelkemet.
Egyedül csak te mindenkor
Óh magasztos szép költészeti!

Erdsősi Folbert Károly.

unfere Bodengattungen kalkhaltig genug sind, und anderseits aber das Kali auch in einfacher Kalklösung dem Boden zugeführt werden kann.

Anderseits verhält es sich mit den Nitrogen (Stickstoff) und Phosphordüngern, weil zum Gedeihen dieser Futterpflanze beide Stoffe in so großer Menge erforderlich sind, daß deren Ersatz mit Stalldünger allein nicht genügend ist.

Als stickstoffreicher Kunstdünger kann hier mit Vortheil der Chilisalpeter angewendet werden, so zwar, daß derselbe auf die Saat gestreut wird; man benöthigt hievon auf je ein Katastralsjoch 50—75 fgr. — doch muß der Acker vor dem Pflügen mit 150—200 fgr. Superphosphat gedüngt werden.

Die von mir auf obige Weise angewandte Düngungsmethode bezweckte ein Mehrerträgniß von 72 Meterzentner.

Wie erwähnt, sind hier die Phosphordünger und insbesondere Superphosphat mit Vortheil anzuwenden — wenn aber der Boden kalkarm ist, verdient die Thomasschlacke auch besondere Beachtung.

Der fein gemahlene Superphosphat — Dünger wird im Frühjahr ausgestreut und untergebracht; — seine Wirkung ist hier viel auffallender, als bei den Palmfrüchten.

Von der Thomasschlacke benöthigt man 4—5 Meterzentner pro Joch, und ist schon im Herbst im Ackerboden unterzubringen.

Kalk, als ein wichtiger Bestandtheil der Külle, kann auch auf künstliche Weise ersetzt werden, indem man hievon im Herbst 6—8 Metzen pro Joch auf den Acker streut, und durch ein flaches Pflügen unterbringt.

Viele halten es zweckmäßiger, wenn man den Kalk nicht unmittelbar vor der Futterrübe anwendet, sondern schon bei der Vorfaat; dies ist bei der Zuckerrübe wohl zu beachten, hier aber bei der Futterrübe kann der Kalk ohne jeden Nachtheil im Herbst angewendet werden. Ein zu großes Quantum soll man freilich nicht geben, da er auf die folgenden Saaten nachtheilig einwirkt, indem der Boden durch den Einfluß des Kalkes sehr heftig wirkt, und hernach freilich arm wird.

G. G.

Allerlei.

(Die christliche Zeitrechnung) ist in diesem Jahre 1370 Jahre alt. Der römische Abt Dionysius Exiguus brachte sie im Jahre 527 auf und machte den Vorschlag, alle öffentlichen wie privaten Dokumente vom „Jahre unseres Herrn“, von der „Menschwerdung Christi“ an zu datiren. Aber erst innerhalb der nächsten Jahrhunderte verbreitete sich diese Zeiteintheilung. Karl der Große bediente sich ihrer zuweilen in seinen Urkunden. Damit kam sie in Deutschland und Frankreich langsam in Gebrauch, wo sie bereits im 10. Jahrhundert die allgemein übliche wurde. In England begann man sie seit 816 einzuführen, in Spanien erst im 11. Jahrhundert; in Portugal wurde sie 1415 gesetzlich, und in Oesterreich erst durch ein kaiserliches Edikt vom Jahre 1453, wenige Wochen vor dem Fall Konstantinopels. Uebrigens galt als Jahresanfang durchaus nicht

von vorneherein und überall der 1. Jänner. sondern vielfach andere Daten: der 1. März in Venedig, der 26. März in Florenz und Pisa sowie in England, der Ostertag in Frankreich, der Weihnachtstag in Italien, Deutschland und zum Theil auch in Frankreich. Und zwar noch bis ins vorige Jahrhundert hinein. 1591 setzte zwar Papst Innocenz VII. fest, daß das Jahr mit dem 1. Jänner beginnen solle, aber noch bis 1752 war in England zum Beispiel der 26. März als Jahresanfang üblich. Noch heute fangen das neue Jahr mit dem 1. August die christlichen Kopten in Egypten an, mit dem 1. September die syrischen Christen, mit dem 1. Oktober des julianischen Kalenders die Nestorianer und Jakobiten in Vorderasien.

(Fischen mit elektrischem Licht) wurde jüngst in England versucht und hat einen überraschenden Erfolg ergeben. Das Fischen bei Lampen- oder Jackelschein ist wohl in allen Ländern stellenweise üblich; der englische Versuch bringt aber insofern eine Neuerung, als die Lichtquelle zum Anlocken der Fische sich nicht außerhalb des Wassers, sondern im Wasser befindet. Zu dem Zweck wurde ein Fischerboot mit einer Batterie ausgestattet, die einem Glühlicht von fünf Kerzenstärke den Strom lieferte. Dieses Glühlicht wurde, durch Drahthüllen gehörig geschützt, 7 1/2 Meter tief ins Wasser versenkt, wo es noch einen Umkreis von etwa 50 Metern beleuchtete. Alle Fische, die sich im Bereiche des Lichtschimmers befanden, strebten natürlich sofort der Lichtquelle zu, und in wenigen Augenblicken hatte das Licht ungeheure Mengen von Fischen angelockt, so daß das Ergebniß des Fischzuges überaus reich war; stets waren die Netze überfüllt. Aber in Anbetracht dessen darf man das Bedenken nicht verhehlen, daß dieses Verfahren für den Fischreichtum der Küstengewässer, wenn es sich einbürgerte, äußerst verderblich sein würde; es würde zu einer schlimmen Raubfischerei Gelegenheit geben, und dem muß von vorneherein dadurch vorgebeugt werden, daß diese Art des Fischens nur auf hoher See erlaubt, in der Nähe der Küsten verboten wird.

(Elektrische Rattenfallen.) Wäre der Rattenfänger von Hameln nicht wohlweislich schon im Mittelalter unter die thörichten Menschen gegangen, so stünde es jetzt schlecht mit seiner Unsterblichkeit. Wir brauchen jetzt keine großen Einzelleistungen mehr, wir besorgen Alles durch Mechanik und Elektrizität: sogar das Rattenfangen. Der erste derartige Versuch wurde natürlich in — Amerika, in der Stadt Kansas gemacht. Die Rattenfalle ist folgendermaßen konstruirt: Auf dem Boden ist eine breite Eisenplatte angebracht. Ueber dieser ruht auf einem zollhohen Porzellanisolator eine zweite, kleinere Platte. Jede dieser Platten ist mit einem elektrischen Draht verbunden. Im oberen Stockwerke dieses Aufbaues nun ist eine verführerische Mahlzeit von Schinken, Speck und duftendem Fleisch aufgetischt. Wenn eine Ratte die untere Platte betritt, hat die Elektrizität noch keine Macht über sie. Im Augenblicke aber, wo sie die Pfoten auf die obere Platte setzt, um nach dem Speck zu langen, wird der elektrische Strom geschlossen. Eine Art Versenkung öffnet sich, in welche das Thier hineinfällt, wo es durch den Strom getödtet wird. Es soll aber schon vorgekommen sein, daß manche Thiere

in dem metallenen Behälter, in der Versenkung, deren Wände elektrisch sind, durch den Strom nur betäubt sind.

„Apatin és vidéke.“

1897 április hó 1-ével új előfizetést nyitunk lapunkra.

Előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 4 frt.

Fél évre . . . . . 2 frt.

Egy negyedre . . . 1 frt.

Kérjük azokat a t. cz. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetésük márczius végével lejár, hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fönnakadást szenvedjen. Szerény vállalatunk szives támogatásáért esd

a szerkesztő.

Auf „Apatin und Umgebung.“

beginnt mit 1-stem April ein neues Abonnement.

Pränumerationspreise:

Auf ein viertel Jahr 1 fl.

Auf ein halbes Jahr 2 fl.

Auf ein ganzes Jahr 4 fl.

Wir ersuchen die geehrten Abonnenten in der Provinz, deren Pränumeration mit Ende März abläuft, mögen ihr Abonnement je eher erneuern, damit in der Zusendung des Blattes keine Unterbrechung eintrete.

Die hierortigen gesch. Freunde unseres Blattes ersuchen wir, erst bei Empfang der Quittung ihren Abonnementbetrag zu entrichten. Um zahlreiche Unterstützung bittet

Die Redaction.

Ujdonságok. — Neugigkeiten.

— Kitüntetés. Ö Felsége Trischler X. Ferencz hódcsági birtokosnak a közügyek terén szerzett érdemeiül a Ferencz-Józsefrend lovagkeresztjét adományozta.

— Uj közjegyzők. Szakáll Adorján zombori ügyvéd Gyöngyösre és Polgár József bács-almási ügyvéd Hatvanra kir. közjegyzökké nevezettek ki.

— Tanítónőválasztás. Zsámbokrétó I-rén k. a. Szanisitson választott meg rendes tanítónővé.

— Hírek az egyházmegyéből. Holzinger József, baracska ideiglenes administra-

tor, ugyanoda plébánossá neveztetett ki. — A bérálás szentsége e tavasszal a következő helyeken fog kiosztatni: Május 30 és 31-én Adán; június 1-én Moholyon, 2-án Petrovoszellón, 3-án és 4-én Ó-Becsén, 5-én Bács-Földváron, 6-án Csurogon, 7-én Szent-Tamáson, 8-án Zsablyán, 9-én Titelen.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban közölt előléptetések csak ideiglenesen tartanak, mi pedig tévesen már mint valóságot közöltük. Tervbe van véve ugyanis egy 3-ik aljegyzői állás s ezek között a választásig Bácsky Béla az árvapénztári ellenőri állomásra mint I-ső aljegyző s anyakönyvvezetőhelyettes, a II-ik aljegyzői állásra Rózsa Dezső és a III-ikra Pukács Gyula lön ideiglenesen helyettesítve.

— **Választás.** Bács-Bresztovácson Erkel Ferencz választatott meg állatorvossá.

— **Jótekonyczélú előadás.** A gombosbogyójevai tantestület a husvéti ünnepekben (és pedig: ápril hó 11. 12. 14. 16. 18. és 19-én) jótekonyczélra passziójátékot rendez. Előadatik Jézus Krisztus kinszenvedése és föltámadása 2 előjátékban és 8 felvonásban. Szereplők 30 iskolás gyermek. Kezdeté naponként d. u. 1/2 órákor. Beléptidij 15 kr. iskolásgyermeknek 5 kr. Felülfizetések köszönettel fogadottnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Lopás.** Bajmokon a napokban Perlich Lajos lakásából egy ismeretlen tettes 2500 frt. lopott el.

— **Iparos-szövetkezetek.** A szegedi kereskedelem és iparkamara Gál Ferencz elnöklésével minap tartott teljes ülésen közölte az elnök a kereskedelmi miniszter azt a rendeletét, melyet az ipartestületekre vonatkozó adatok összeírása végett küldött a másodfokú iparhatóságához hangsúlyozván, hogy a képesítéshez kötött kézműipar fejlesztésére és különösen a kézműiparos-szövetkezetek alakítása és olosó hitellel leendő ellátására irányított törekvései közepette élénk szükségét érzi annak, hogy tüzetes tájékozást szerezzen azokról az erőforrásokról, melyek a képesítéshez kötött kézműiparosok törvényes alapon szervezett testületeiben rejlenek, mivel a testületeket a képesítéshez kötött kézműipar fejlesztésére irányuló állami tevékenység elsőrangú helyi szerveinek tekintés és közreműködésükre a bennük rejlő anyagi és erkölcsi erő mértékéhez képest, az állami tevékenység sikere érdekében minden esetben számítani kell. — Fölterjesztést intéz arra, hogy az Apatinban, az ottani kézműiparosok tanműhelylyel kapcsolatosan létesített iparos-szövetkezetnek a kereskedelmi miniszter adja meg a kért 7000 frt állami kölcsönt. — Tárgyalta a teljes ülés szerint a kereskedelmi miniszter leiratát, mely szerint a kereskedelmi miniszter a társaságok képzésére és képzésértékesítő szövetkezetek megalakításában a kamarával egyetértésben a Miklós kerületi ügyintézésre Gerster főfelügyelőt küldte ki.

* **Frühjahrgewitter.** Das Gewitter in diesen Tagen war im ganzen Lande fühlbar und in manchen Gegenden war es mit Hagel und Schnee gemischt. Hagel meldet man aus den Arader, Temeszer, Krassó-Szörényer und Biharer; Schnee aus dem Arvaer, Trencséner, Liptover, Zipsfer und Honter Comitat. Wahrscheinlich traf dieses Unwetter auch andere Gegenden, denn die Luft wurde auf einmal ganz kühl. Schaden an den Obstbäumen und Saaten ist überall konstatiert. In manchen Gegenden ist es dem fortwährenden Regen zufolge unmöglich zu arbeiten und es ist zu fürchten, daß die Frühjahrsarbeiten ganz ausbleiben.

* **Thierarzt-Wahl.** In der Gemeinde Bács-Bresztovacz wurde Franz Erkel zum Thierarzt gewählt.

* **Pariser Ausstellung 1900.** Aus Paris berichtet man: Alle Staaten der Erde, 54 an der Zahl, haben bereits offiziell ihre Participation an der Pariser Weltausstellung angenommen, während die letzte Ausstellung im Jahre 1889 nur 53 Staaten zählte. 21 Staaten haben bereits ihre Ansprüche bekanntgegeben, welche selbst betragen zusammen 218.000 Quadratmeter. Oesterreich hat 2.400 Quadratmeter gemeldet, die Beteiligung der österreichischen Industriellen ist jedoch, einer hierher gelangten Meldung zufolge, so stark, daß dieser Staat sich als zu klein anrechnen dürfte. Oesterreich ist in 17 Gruppen in der Ausstellung vertreten sein und nur in der kolonialen Gruppe wird die österreichisch-ungarische Gruppe gleich jener des deutschen Reiches die Gruppen für Heereswesen nicht beschicken. Die Kommissionen der fremden Staaten werden ihre Thätigkeit in Paris Anfangs 1899 beginnen.

* **Biererzeugung und Biersteuer in Oesterreich-Ungarn 1896.** Im Kalenderjahre 1896 wurden in Oesterreich erzeugt 18,497,933 Hektoliter gegen 17,955,164 Hektoliter im Kalenderjahre 1895 daher mehr 542,769 Hektoliter. Die hierfür entfallende Biersteuer betrug pro 1896 fl. 35,066,671 gegen fl. 33,941,131 im Jahre 1895, daher im Jahre 1896 mehr fl. 1,125,540. In der Braukampagne 1895/6 betrug die Biererzeugung 18,675,849 Hektoliter und die hierfür entfallende Biersteuer fl. 35,360,240. — Das Kalenderjahr ist daher gegen die Braukampagne 1895/6 um 177,916 Hektoliter Erzeugung und fl. 293,569 Steuer zurückgeblieben. In den letzten drei Monaten des Jahres 1896 ist daher ein unbedeutender Rückgang in der Bierproduktion zu konstruieren, welcher selbstverständlich nur im Minderkonjum seine Begründung finden kann. In der ungarischen Reichshälfte erreichte die Produktion die Höhe von 1,842,399 Hektoliter gegen 1,493,829 Hektoliter im Jahre 1895, die Steuer fl. 3,850,192 gegen fl. 3,130,555 im Jahre 1895. Im abgelaufenen Jahre ist daher die Erzeugung um 348,570 Hektoliter und die Würzsteuer um fl. 719,657 gestiegen. In der ganzen Monarchie betrug die Mehrererzeugung gegen das Vorjahr 891,339 Hektoliter, der Mehreingang an Steuer fl. 1,844,877.

Öffener Sprechsaal.*)

Apatin, am 8. April 1896.

Sehr Geehrter Herr Redakteur!

Ich fühle mich veranlaßt, auf das Schreiben des Herrn Lehrer Franz Ehmman, welches in Ihrem Blatte vom 20-ten März 1897. erschienen zu antworten.

1. Herr Lehrer Franz Ehmman! Das Wort Schule, ist nicht durch mich, in das Publizirte hinein gekommen, sondern durch Irrthum beim Kleinrichter, da man mich fragte, auf solche Waaren wie in der Schule, sagte ich ja.

2. Was die Irreführung, des großen Publikums anbelangt, glaube ich das Sie doch auch nicht so sicher waren, als Sie Lehrbuben aufnahmen, daß selbe ausgelernt werden, in Ihrer Schule, den die Schule wurde nur auf eins, und Sie nahmen auf drei Jahre Lehrbuben auf.

3. Herr Ehmman! Bilden Sie sich nicht ein, daß sie mir das Feine, Geschlagene oder Bestellarbeiten einstellen werden, da daß Publikum weiß, daß ich schon seit einer Reihe von Jahren mit Fremden Burschen arbeite, und war dem Bürger Gelegenheit geboten in solidem Wege seine Einkäufe zu besorgen, nicht durch Anstreifen der Bürger am patriotischen Gefühle. Sie sind sehr geschickt, Sie wissen, wenn man jemanden die Augen bischen einreibt, ihn leichter irgendwo hingerren kann.

Was das Wort Falle anbelangt, glaube ich gibt es keine größere als Sie haben, denn die Ihrige ist so groß, daß mehrere hineinkamen, auf einmal, und vielleicht nicht einmal durch Doctoren ihre Füße heransbringen. Bedenken Sie nicht mehr an den Abend, wo wir Weiden vertheilten?

Sie Herr Franz Ehmman! Ich muß Ihnen zugestehen, daß Sie ein f. Kaufmann sind; wenn Sie Ihre alle Ämter nieder legen würden, und als Ersterer den Kampf mit der Welt aufnehmen, Sie ganz bestimmt reich werden.

Ich bitte Geehrte Leser wegen der Ortographie zu Entschuldigen. Achtungsvoll

Nikolaus Weiss
Korbflechter.

* Für das in dieser Rubrik Enthaltene — übernimmt die Redaktion keine Verantwortung.

Irodalom.

Beniczkyné Bajza Lenke lapja. a., Könyves Kálmán irodalmi és könyvkereskedési részvény társaság "kiadásában „Vasárnapi Lapok“ ezim alatt egy új, a „London News“ mintájára készült szépirodalmi és képes hetilap mutatványszámát vettük. Ez új lapnak főszerkesztője: Beniczkyné Bajza Lenke ki mellé társul: Prém József úr mint felelős szerkesztő és Miskovczy Henrik mint szerkesztő sorakoztak. Már az első szám olyan érdekes tartalommal jelent meg, hogy a közönség körében méltó meglepetést keltett. Gazdag szépirodalmi tartalma mellett mind új és magyar képeket közöl, még eddig magyar lapnál alig látott művészi kivitellel. A neves munkatársak egész gárdája áll a lap szolgálatában. Ábrányi Emil nyitja meg

unsere Bodengattungen kalkhaltig genug sind, und anderseits aber das Kali auch in einfacher Kalklösung dem Boden zugeführt werden kann.

Anderseits verhält es sich mit den Nitrogen (Stiäff) und Fosphordüngern, weil zum Gedeihen dieser Futterpflanze beide Stoffe in so großer Menge erforderlich sind, daß deren Ersatz mit Stalldünger allein nicht genügend ist.

Als stickstoffreicher Kunstdünger kann hier mit Vortheil der Chilisalpeter angewendet werden, so zwar, daß derselbe auf die Saat gestreut wird; man benöthigt hievon auf je ein Katastralsjoch 50—75 fgr. — doch muß der Acker vor dem Pflügen mit 150—200 fgr. Superphosphat gedüngt werden.

Die von mir auf obige Weise angewandte Düngungsmethode bezweckte ein Mehrertragniß von 72 Meterzentner.

Wie erwähnt, sind hier die Phosphordünger und insbesondere Superphosphat mit Vortheil anzuwenden — wenn aber der Boden kalkarm ist, verdient die Thomasschlacke auch besondere Beachtung.

Der fein gemahlene Superphosphat — Dünger wird im Frühjahr ausgestreut und untergebracht; — seine Wirkung ist hier viel auffallender, als bei den Halmfrüchten.

Von der Thomasschlacke benöthigt man 4—5 Meterzentner pro Joch, und ist schon im Herbst im Ackerboden unterzubringen.

Kalk, als ein wichtiger Bestandtheil der Kleebe, kann auch auf künstliche Weise ersetzt werden, indem man hievon im Herbst 6—8 Meztner pro Joch auf den Acker streut, und durch ein flaches Pflügen unterbringt.

Viele halten es zweckmäßiger, wenn man den Kalk nicht unmittelbar vor der Futterrübe anwendet, sondern schon bei der Vorfaat; dies ist bei der Zuckerrübe wohl zu beachten, hier aber bei der Futterrübe kann der Kalk ohne jeden Nachtheil im Herbst angewendet werden. Ein zu großes Quantum soll man freilich nicht geben, da er auf die folgenden Saaten nachtheilig einwirkt, indem der Boden durch den Einfluß des Kalkes sehr heftig wirkt, und hernach freilich arm wird.

G. G.

Allerlei.

(Die christliche Zeitrechnung) ist in diesem Jahre 1370 Jahre alt. Der römische Abt Dionysius Exiguus brachte sie im Jahre 527 auf und machte den Vorschlag, alle öffentlichen wie privaten Dokumente vom „Jahre unseres Herrn“, von der „Menschwerdung Christi“ an zu datiren. Aber erst innerhalb der nächsten Jahrhunderte verbreitete sich diese Zeiteinteilung. Karl der Große bediente sich ihrer zuweilen in seinen Urkunden. Damit kam sie in Deutschland und Frankreich langsam in Gebrauch, wo sie bereits im 10. Jahrhundert die allgemein übliche wurde. In England begann man sie seit 816 einzuführen, in Spanien erst im 11. Jahrhundert; in Portugal wurde sie 1415 gesetzlich, und in Oesterreich erst durch ein kaiserliches Edikt vom Jahre 1453, wenige Wochen vor dem Fall Konstantinopels. Uebrigens galt als Jahresanfang durchaus nicht

von vorneherein und überall der 1. Jänner, sondern vielfach andere Daten: der 1. März in Venedig, der 26. März in Florenz und Pisa sowie in England, der Ostertag in Frankreich, der Weihnachtstag in Italien, Deutschland und zum Theil auch in Frankreich. Und zwar noch bis ins vorige Jahrhundert hinein. 1591 setzte zwar Papst Innocenz VII. fest, daß das Jahr mit dem 1. Jänner beginnen solle, aber noch bis 1752 war in England zum Beispiel der 26. März als Jahresanfang üblich. Noch heute fangen das neue Jahr mit dem 1. August die christlichen Kopten in Egypten an, mit dem 1. September die syrischen Christen, mit dem 1. Oktober des julianischen Kalenders die Nestorianer und Jakobiten in Vorderasien.

(Fischen mit elektrischem Licht) wurde jüngst in England versucht und hat einen überraschenden Erfolg ergeben. Das Fischen bei Lampen- oder Jackelstein ist wohl in allen Ländern stellenweise üblich; der englische Versuch bringt aber insofern eine Neuerung, als die Lichtquelle zum Anlocken der Fische sich nicht außerhalb des Wassers, sondern im Wasser befindet. Zu dem Zweck wurde ein Fischerboot mit einer Batterie ausgestattet, die einem Glühlicht von fünf Kerzenstärke den Strom lieferte. Dieses Glühlicht wurde, durch Drahthüllen gehörig geschützt, 7 1/2 Meter tief ins Wasser versenkt, wo es noch einen Umkreis von etwa 50 Metern beleuchtete. Alle Fische, die sich im Bereiche des Lichtschimmers befanden, strebten natürlich sofort der Lichtquelle zu, und in wenigen Augenblicken hatte das Licht ungeheure Mengen von Fischen angelockt, so daß das Ergebniß des Fischzuges überaus reich war; stets waren die Netze überfüllt. Aber in Anbetracht dessen darf man das Bedenken nicht verhehlen, daß dieses Verfahren für den Fischreichtum der Küstengewässer, wenn es sich einbürgerte, äußerst verderblich sein würde; es würde zu einer schlimmen Raubfischerei Gelegenheit geben, und dem muß von vorneherein dadurch vorgebeugt werden, daß diese Art des Fischens nur auf hoher See erlaubt, in der Nähe der Küsten verboten wird.

(Elektrische Rattenfallen.) Wäre der Rattenfänger von Hameln nicht wohlweislich schon im Mittelalter unter die thörichten Menschen gegangen, so stünde es jetzt schlecht mit seiner Unsterblichkeit. Wir brauchen jetzt keine großen Einzelleistungen mehr, wir besorgen Alles durch Mechanik und Elektrizität: sogar das Rattenfangen. Der erste derartige Versuch wurde natürlich in Amerika, in der Stadt Kansas gemacht. Die Rattenfalle ist folgendermaßen konstruirt: Auf dem Boden ist eine breite Eisenplatte angebracht. Ueber dieser ruht auf einem zollhohen Porzellanisolator eine zweite, kleinere Platte. Jede dieser Platten ist mit einem elektrischen Draht verbunden. Im oberen Stockwerke dieses Aufbaues nun ist eine verführerische Mahlzeit von Schinken, Speck und duftendem Fleisch aufgetischt. Wenn eine Ratte die untere Platte betritt, hat die Elektrizität noch keine Macht über sie. Im Augenblicke aber, wo sie die Pfoten auf die obere Platte setzt, um nach dem Speck zu langen, wird der elektrische Strom geschlossen. Eine Art Versenkung öffnet sich, in welche das Thier hineinfällt, wo es durch den Strom getödtet wird. Es soll aber schon vorgekommen sein, daß manche Thiere

in dem metallenen Behälter, in der Versenkung, deren Wände elektrisch sind, durch den Strom nur betäubt sind.

„Apatin és vidéke.“

1897 április hó 1-ével új előfizetést nyitunk lapunkra.

Előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 4 frt.

Fél évre . . . . . 2 frt.

Egy negyedre . . . 1 frt.

Kérjük azokat a t. cz. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetésük márczius végével lejár, hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fönnakadást szenvedjen. Szerény vállalatunk szives támogatásáért esd

a szerkesztő.

Auf „Apatin und Umgebung.“

beginnt mit 1-stem April ein neues Abonnement.

Pränumerationspreise:

Auf ein viertel Jahr 1 fl.

Auf ein halbes Jahr 2 fl.

Auf ein ganzes Jahr 4 fl.

Wir ersuchen die geehrten Abonnenten in der Provinz, deren Pränumerations mit Ende März abläuft, mögen ihr Abonnement je eher erneuern, damit in der Zusendung des Blattes keine Unterbrechung eintrete.

Die hierortigen gesch. Freunde unseres Blattes ersuchen wir, erst bei Empfang der Quittung ihren Abonnementbetrag zu entrichten. Um zahlreiche Unterstützung bittet

Die Redaction.

Ujdonságok. — Neuigkeiten.

— Kitüntetés. Ö Felsőge Trischler X. Ferencz hódásghy birtokosnak a közügyek terén szerzett érdemeiül a Ferencz-Józsefrend lovagkeresztjét adományozta.

— Új közjegyzők. Szakáll Adorján zombori ügyvéd Gyöngyösre és Polgár József bács-almási ügyvéd Hatvanra kir. közjegyzökké nevezettek ki.

— Tanítónőválasztás. Zsámbokrétó I-rén k. a. Szanisitson választott meg rendes tanítónővé.

— Hírek az egyházmegyéből. Holzinger József, baracskaideiglenes administra-

tor, ugyanoda plébánossá neveztetett ki. — A bérnyelés szentsége e tavasszal a következő helyeken fog kiosztatni: Május 30 és 31 én Adán; június 1-én Moholyon, 2-án Petrovossellón, 3-án és 4-én Ó-Bocsán, 5-én Bács-Földváron, 6-án Csurogon, 7-én Szent-Tamáson, 8-án Zsablyán, 9-én Titelen.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban közölt előléptetések csak ideiglenesen tartanak, mi pedig tévesen már mint valóságot közöltük. Tervbe van véve ugyanis egy 3-ik aljegyzői állás s ezek között a választásig Bácsk y Béla az árvapénztári ellenőri állomásra mint I-ső aljegyző s anyakönyvvezetőhelyettes, a II-ik aljegyzői állásra Rózsa Dezső és a III-ikra Pukács Gyula lón ideiglenesen helyettesítve.

— **Választás.** Bács-Bresztovácson Erkel Ferencz választatott meg állatorvossá.

— **Jótekonyczélú előadás.** A gombosbogojevai tantestület a husvéti ünnepekben (és pedig: ápril hó 11. 12. 14. 16. 18. és 19-én) jótekonyczélra passziójátékot rendez. Előadatik Jézus Krisztus kinszenvedése és föltámadása 2 előjátékban és 8 felvonásban. Szereplők 30 iskolás gyermek. Kezdeté naponként d u. 1/2 órákor. Beléptidij 15 kr. iskolásgyermeknek 5 kr. Felülfizetések köszönettel fogadottnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Lopás.** Bajmokon a napokban Pertich Lajos lakásából egy ismeretlen tettes 2500 frt. lopott el.

— **Iparos-szövetkezetek.** A szegedi kereskedelem és iparkamara Gál Ferencz elnöklésével minap tartott teljes ülésen közölte az elnök a kereskedelmi miniszter azt a rendeletét, melyet az ipartestületekre vonatkozó adatok összeírása végett küldött a másodfoku iparhatóságához hangsúlyozván, hogy a képesítéshez kötött kézműipar fejlesztésére és különösen a kézműiparos-szövetkezetek alakítása és olcsó hitellel leendő ellátására irányított törekvései közepette élénk szükségét érzi annak, hogy tüzetes tájékoztatást szerezzen azokról az erőforrásokról, melyek a képesítéshez kötött kézműiparosok törvényes alapon szervezett testületeiben rejlenek, mivel a testületeket a képesítéshez kötött kézműipar fejlesztésére irányuló állami tevékenység elsőrangú helyi szerveinek tekintés és közreműködésükre a bennük rejlő anyagi és erkölcsi erő mértékéhez képest, az állami tevékenység sikere érdekében mindenesetre számítani kell. — Fölterjesztést intéz a kamara, hogy az Apatinban, az ottani kosárfonó-tanműhelylyel kapcsolatosan létesített kosárfonó-szövetkezetnek a kereskedelemügyi miniszter adja meg a kért 7000 frt állami kölcsönt. — Tárgyalta a teljes ülés a kereskedelemügyi miniszter leiratát, mely szerint örömmel vette a kamarának a takácsanyagbeszerző és készáruértékesítő szövetkezet alakítása érdekében tett fölterjesztését, és e szövetkezet megalakításában a kamarával való együttes eljárásra Gerster Miklós kerületi iparfőfelügyelőt küldte ki.

* **Frühjahrgewitter.** Das Gewitter in diesen Tagen war im ganzen Lande fühlbar und in manchen Gegenden war es mit Hagel und Schnee gemischt. Hagel melbet man aus den Arader, Temeser, Krassó-Szörényer und Biharer; Schnee aus dem Arvaer, Trencsener, Liptoei, Zipser und Honter Comitát. Wahrscheinlich traf dieses Unwetter auch andere Gegenden, denn die Luft wurde auf einmal ganz kühl. Schaden an den Obstbäumen und Saaten ist überall konstatiert. In manchen Gegenden ist es dem fortwährenden Regen zufolge unmöglich zu arbeiten und es ist zu fürchten, daß die Frühjahrsarbeiten ganz ausbleiben.

* **Thierarzt-Wahl.** In der Gemeinde Bács-Bresztovac wurde Franz Erkel zum Thierarzt gewählt.

* **Pariser Weltausstellung 1900.** Aus Paris berichtet man: Alle Staaten der Erde, 54 an der Zahl, haben bereits offiziell ihre Bethheiligung an der Pariser Weltausstellung angemeldet, während die letzte Ausstellung im Jahre 1889 nur 53 Staaten zählte. 21 Staaten haben bereits ihre Raumansprüche bekanntgegeben; dieselben betragen zusammen 218.000 Quadratmeter. Oesterreich hat 22.400 Quadratmeter angemeldet, die Bethheiligung der österreichischen Industriellen ist jedoch, einer hierher gelangten Meldung zufolge, eine so starke, daß dieser Raum sich als zu klein erweisen dürfte. Oesterreich wird in 17 Gruppen in der Ausstellung vertreten sein und nur in der kolonialen fehlen. Auch wird die österreichisch-ungarische Heeresverwaltung gleich jener des deutschen Reiches die Gruppen für Heereswesen nicht beschicken. Die Kommissionen der fremden Staaten werden ihre Thätigkeit in Paris Anfangs 1899 beginnen.

* **Bierzeugung und Biersteuer in Oesterreich-Ungarn 1896.** Im Kalenderjahre 1896 wurden in Oesterreich erzeugt 18,497,933 Hektoliter gegen 17,955,164 Hektoliter im Kalenderjahre 1895 daher mehr 542,769 Hektoliter. Die hierfür entfallende Biersteuer betrug pro 1896 fl. 35,066.671 gegen fl. 33,941.131 im Jahre 1895, daher im Jahre 1896 mehr fl. 1,125.540. In der Braukampagne 1895/6 betrug die Bierzeugung 18,675.849 Hektoliter und die hierfür entfallende Biersteuer fl. 35,360.240. — Das Kalenderjahr ist daher gegen die Braukampagne 1895/6 um 177,916 Hektoliter Erzeugung und fl. 293.569 Steuer zurückgeblieben. In den letzten drei Monaten des Jahres 1896 ist daher ein unbedeutender Rückgang in der Bierproduktion zu konstruieren, welcher selbstverständlich nur im Minderkonsum seine Begründung finden kann. In der ungarischen Reichshälfte erreichte die Produktion die Höhe von 1,842,399 Hektoliter gegen 1,493,829 Hektoliter im Jahre 1895, die Steuer fl. 3,850.192 gegen fl. 3,130.555 im Jahre 1895. Im abgelaufenen Jahre ist daher die Erzeugung um 348,570 Hektoliter und die Würzsteuer um fl. 719,657 gestiegen. In der ganzen Monarchie betrug die Mehrerzeugung gegen das Vorjahr 891,339 Hektoliter, der Mehreingang an Steuer fl. 1,844.877.

Offener Sprechsaal.*)

Apatin, am 8. April 1896.

Sehr Geehrter Herr Redakteur!

Ich fühle mich veranlaßt, auf das Schreiben des Herrn Lehrer Franz Ehmman, welches in Ihrem Blatte vom 20-ten März 1897. erschienen ist zu antworten.

1. Herr Lehrer Franz Ehmman! Das Wort Schule, ist nicht durch mich, in das Publizirte hinein gekommen, sondern durch Irrthum beim Kleinrichter, da man mich fragte, auf solche Waaren wie in der Schule, sagte ich ja.

2. Was die Irreführung, des großen Publikums anbelangt, glaube ich daß Sie doch auch nicht so sicher waren, als Sie Lehrbuben aufnahmen, daß selbe ausgelernt werden, in Ihrer Schule, den die Schule wurde nur auf eins, und Sie nahmen auf drei Jahre Lehrbuben auf.

3. Herr Ehmman! Bilden Sie sich nicht ein, daß sie mir das Feine, Geschlagene oder Gestellarbeiten einstellen werden, da daß Publikum weiß, daß ich schon seit einer Reihe von Jahren mit Fremden Burschen arbeite, und war dem Bürger Gelegenheit geboten in solidem Wege seine Einkäufe zu besorgen, nicht durch Angreifen der Bürger am patriotischen Gefühle. Sie sind sehr geschickt, Sie wissen, wenn man Jemanden die Augen bischen einreibt, ihn leichter irgendwo hingerren kann.

Was das Wort Falle anbelangt, glaube ich gibt es keine größere als Sie haben, denn die Ihrige ist so groß, daß mehrere hineintamen, auf einmal, und vielleicht nicht einmal durch Doctoren ihre Füße heransbringen. Bedenken Sie nicht mehr an den Abend, wo wir Weiden vertheilten?

Sie Herr Franz Ehmman! Ich muß Ihnen zugestehen, daß Sie ein f. Kaufmann sind; wenn Sie Ihre alle Ämter nieder legen würden, und als Ersterer den Kampf mit der Welt aufnehmen, Sie ganz bestimmt reich werden.

Ich bitte Geehrte Leser wegen der Orthografie zu Entschuldigen. Achtungsvoll

Nikolaus Weiss
Korbflechter.

* Für das in dieser Rubrik Enthaltene — übernimmt die Redaktion keine Verantwortung.

Irodalom.

Beniczkyne Bajza Lenke lapja. a., Könyves Kálmán irodalmi és könyvkereskedési részvény társaság "kiadásában „Vasárnapi Lapok“ czim alatt egy új, a., London News“ mintájára készült szépirodalmi és képes hetilap mutatószámát vettük. Ez új lapnak főszerkesztője: Beniczkyne Bajza Lenke ki mellé társul: Prém József úr mint felelős szerkesztő és Miskovczy Henrik mint szerkesztő sorakoztak. Már az első szám olyan érdekes tartalommal jelent meg, hogy a közönség körében méltó meglepetést keltett. Gazdag szépirodalmi tartalma mellett mind új és magyar képeket közöl, még eddig magyar lapnál alig látott művészi kivitellet. A neves munkatársak egész gárdája áll a lap szolgálatában. Abrányi Emil nyitja meg

a sort és utána annyi jeles író és költő következik névvel és névtelenül, hogy minden művelt család bátran előfizethet a „Vasárnapi Lapok”-ra. E lap, mely az ismert Wodianer cég nyomdájából került ki, előfizetésére egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt. Mutatványszámokat, egy levelező lapon tett óhajtsra, szívesen küld a kiadókivatal: Budapesten VIII. József körút 28 szám.

Egy magyar könyvkereskedő

felsőzados pályája

és negyven éves kiadói munkálkodása.

(A Pallas Nagy Lexikonából.)

Ráth Mór, könyvkereskedő és kiadó, született Szegeden 1829., hol a Csanád vármegyében gazdálkodó atyja lakott. A gimnázium bevégezése után a bécsi politechnikum kereskedelmi osztályába ment, hogy ott a könyvkereskedelmi pályához szükséges előképzettséget megszerezze. 1846. kezdte meg pályáját Geibelnél, s folytatta 1848-ig. Ezen év dec. 31-én Windischgrätz elől menekülve, Görgey seregéhez jutott, melyet Világosig kísért, honnan sikerült a közeli atyai pusztára szöknie. A torradalom lezajlása után kikerülhetvén az osztrák hadseregbe való besorozást, pályáját Geibelnél folytathatta. Többékevésbé sikerült irodalmi kísérletei szorosabb viszonyba hozták őt az akkor már Pesten gyülekező irodalmi körökkel. Több évet a legelőkelőbb külföldi könyvkereskedésekben töltött. 1855. ismét haza kerülve, könyvkereskedést akart nyitni, azonban a helytartó-tanács a könyvtári koncessziót tőle majdnem három éven át megtagadta. De végre mégis sikerült neki az engedélyt megnyerni, és így 1857. a „Vastuskóhoz” címzett épületben üzletét megnyithatta. A magyar szellemi arisztokrácia, az 1848. előtti nagy politikai tekintélyek, Deák Ferenc, Eötvös báró stb., az emigráció hazatért tagjai a R. könyvkereskedésben adtak egymásnak találgatást, itt érlelődött meg az akkori politikai törekvések irodalmi része. R. kiadói tevékenysége éveken át páratlan volt, kiadványainak mind száma, mind értéke túlhaladta a legtöbb más magyar könyvkiadót, s különösen a magyar klasszikus írók kiadásával elévülhetetlen érdemeket szerzett magának a magyar irodalom körül. Az írói tiszteletdíjat oly fokra emelte, hogy egy magyar kiadó sem volt képes vele versenyezni; kiadványainak külkiállítására is a legnagyobb gondot fordította.

Két ezer kötetet meghaladó kiadványai élő tanui tevékenységének. Az 1873-iki bécsi világkiállításon az ő áldozatkészsége révén volt a magyar irodalom oly fényesen képviselve, mely alkalommal kiadványait a legfelsőbb elismeréssel tüntették ki. Az 1885-iki országos kiállításon szinte a legnagyobb kitüntetést nyerte el, a millenniumi kiállítás alkalmával pedig a jurytanács legnagyobb díját, a millenniumi nagy érmet kapta. Áldozatkészségéről tanuskodik az, hogy 1872. Toldy Ferencz írói pályájának 50 éves jubileuma alkalmával 5000 frt. áru kitűnő munkát osztatott ki a közéletnek legjobb tanulóit közt, pár évvel később Eötvös emlékére 2500 frt áru művet adott ismét 50 érdemes tanítónak; honvéd altisztek számára szintén 1500 forint értékű katonai kiadványokat ajándékozott; közmívelődési célokra felajánlott kiadásaink értéke a 100,000 forintot meghaladja; többek között a szegedi árvíz alkalmával szülővárosának ajándékozta összes kiadásainak egy példányát. 1861. a Rottenbiller polgármestersége alatt szabadon választott, 100 tagból álló első városi képviselőtestület tagja lett. — Az alkotmány helyreállítása nagy feladatokat tűzött R. elébe; a konkurencia is azon időben csekély lévén, miniszterekké vált jó emberei reábizták a gyökeres politikai felforgatás követelte irodalmi szükségletek előteremtésének java részét. Az új népiszkolai kiadások az ő tanácsának és közreműködésének igénybevételével jöttek létre és ő nevezetett ki az egész országra nézve azok főbizományosává. Az első jótékonyági 200,000 forintos állami sorsjáték népiszkolai tanszerek beszerzésére lett fordítva, melyeket ő neki kellett előteremtenie és súlyos felelősség terhe alatt az új tanfelügyelőkhöz juttatni. A honvédség felállításának alkalmával egy magyar katonai reglement, tankönyv sem létezett; ilyenek több száz füzetének és kötetének kiadása reá lett bízva. Valdsetten, Forinyák, Kránitz, Bulyovszky stb. nagy műveit ő adta sajtó alá. Az igazságügyminiszter reá bízta a törvények és rendeletek hivatalos kiadását az ország minden nyelvén, mely vállalat s nemzetiségek ellenszenves passzivitása folytán majdnem elviselhetetlen anyagi veszteséggel járt. R.-nak ezen alapon megindított és oly népszerűvé vált jogi kiadásai most már több száz füzetre és kötetre terjednek. Többi kiadásai közül megemlíthjük: A r a n y János balladáit, Zichy Mihály rajzaival, páratlan díszmű facsimile-kiadásban; u. a., összes munkái, hátrahagyott iratai és levelezése, fényes emlék-, díszkiadások és jutányos kiadásokban; u. a., Összes költeményei, al-

bum-kiadás Than és Lotz 8 fényképével; A Nibelung-ének, fordította Szász Károly, Schnorr Gyula világhírű rajzaival; O r e z y Tekla bárónő imakönyve 100 színnyomatu képpel, 450 aranysegélyes lapon; T ó t h Kálmán összes költeményei, első teljes díszkiadás; T e l e k i Sámuel gróf felfedező útja Kelet-Afrika egyenlítői vidékein 1887—88. (a Rudolf- és Stefánia-tavakhoz,) jogositott magyar kiadásban, 179 eredeti felvételek után készült rajzzal s színnyomatu térképpel; E ö t v ö s József báró összes munkái, első teljes díszkiadás és számos fényes album-s o l e s ő kiadásban; u. a., Költeményei, album-kiadás, Keleti Gusztáv s Székely Bertalan rajzaival; S h a k s p e r e színműveinek illusztrált nagy díszkiadása 6 kötetben. Csiky Gergely bevezetésével és jegyzeteivel, körülbelül 600 a szövegbe nyomott és teljes lapokat elfoglaló illusztrációval és jutányosabb címképes kiadása; a C s a l á d i k ö n y v t á r néhány száz kötete, mely díszes egyforma alakban és igen jutányos áron csupán elévülhetetlen értékű, nemesítő olvasmányt és a külföldi műveknek előkelő írók által készített jeles fordítását fogadja keretébe; G y u l a i Pál költeményei és Vörösmarty életrajza; T o m p a Mihály összegyűjtött költeményei, özvegyének javára kiadva; A Deák Ferencz által a költő árvai javára iniciált Vörösmarty minden munkái; u. a., Szép Ilonka, album-díszkiadás, Orlay Soma fényképezett rajzaival; T o l d y Ferencz összegyűjtött munkái; a C s e n g e r y Antal által szerkesztett Budapesti Szemle és a G y u l a i Pál által szerkesztett Budapesti Szemle első 6 évfolyama: H o r v á t h Mihály, Huszonöt év Magyarország történelméből; u. a., Magyarország függetlensége harcának története 1848—49 stb.

Üzleti tekintélyének fentartásában elismert érdemei vannak Gyula fiának is, ki egyúttal üzlettársa.

Apatiner Wochenmarkt Bericht: vom 8. April

Alter Weizen	6:80—7:20
Gerste	3:10—3:20
Hafer	4:80—5:—
Rufurug	2:80—3:20

Apatini heti piacz április 8-án

Buza tavalyi	6:80—7:20
Árpa	3:10—3:20
Zab	4:80—5:—
Kukoricza	2:80—3:20

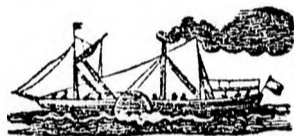
Jelzálog kölcsönök

földbirtokra 3^{1/2}%, házakra 3^{1/2}%, másnemű ingatlanokra 5% mellett legmagasabb összegekben ajánlunk. Ekölcsönök konvertálásoknál bélyeg és illetékmentességet élveznek.

Erdő kihasználások, birtok parcellázások átvétele. Birtokok szövetkezeteknek hosszú lefizetési tartamra eladatnak.

Magyar Lloyd

közgazdasági vállalat
BUDAPEST, Király-utca 70.

Fahrplan

der Passagier-Schiffe:

Thalfahrt:

Sonntag, Mittwoch und Freitag 11 Uhr 10 Minuten Vormittag.

Bergfahrt.

Sonntag, Mittwoch und Freitag 8 Uhr 20 Minuten Abends.

Omnibusfahrt

von Apatin nach Zombor täglich in der Früh 6 Uhr und Nachm. 1 Uhr. Von Zombor zurück Vorm. 10 Uhr und Nachmittags 5 Uhr.

Omnibusközlekedés

Apatinból — Zomborba Indulás reggel 6 órakor, d. u. 1 órakor. Zomborból — Apatinba reggel 10 órakor d. u. 5 órakor

Gute Patrioten kaufen nur inländ. Erzeugnisse!

— die beste Geschenke zu Ostern —

bilden unstreitbar die Erzeugnisse

d. „Apatiner Kunstkorbflechter Lehrwerkstätte.“

In dieser, bis heute in Ungarn alleinstehenden Kunstkorbflechter Lehrwerkstätte, werden die schönsten Damenkörbe u. Damenkofferln aller Art

Damen-Arbeitskörbe in verschiedenen Faconen. — Kinderkörbchen in jeder Sorte, Papierkörbe, Reisekörbe mit und ohne Patentschlösser, **Reisehandkoffer u. Holzkörbe in verschiedener Grösse;**

Büchergestelle, Notenständer, Theetische in allerlei Faconen; Blumentische und Blumenvaserln in verschiedenen Arten.

Spieltische sammt geeigneten Hockerln; — Sessel in verschiedenen Faconen; zweckmässige Klavierhockerln; — Wandkörbe, Luxuskörbe, Bürsten- und Staubtücherhalter — Kinder- und Puppenwagerln — Kassetten in schönster Ausstattung, sodann hübsche Zimmerdecorationen, Gartenmöbel, Zimmereinrichtungen u. s. w. erzeugt. Sämmtliche Gegenstände sind in der grössten Auswahl zu haben. Es diene dem P. T. Publikum zur freundlichen Kenntniss, dass die benannten Gegenstände in grösster Auswahl auch in der „Zomborer Waarenhalle“ und bei Herrn Johann Becker Kaufmann in Hodságh zu bekommen sind, da die „Apatiner Kunstkorbflechterschule“ auf genannten Plätzen ein grosses Kommissionslager errichtete.

Bestellungen und Reparaturen aller Art werden gerne entgegengenommen und prompt effectuirt. Der Besuch der Lehrwerkstätte, so wie die Besichtigung des Geschäftslocales ist dem P. T. Publikum zu jeder Zeit gestattet.

Um freundlichen Zuspruch bittet

Hochachtungsvoll:

Das Präsidium.

Vasuti menetrend. — Eisenbahn-Fahrordnung.

Szabadka Dálja között és vizont. — Zwischen Szabadka und Dalja.

Érvényes 1896 október 1-étől. — Giltig vom 1. Oktober 1896.

Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Az állomás neve Name der Station	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute
A vonat jellege — Zugsgattung			Name der Station	A vonat jellege — Zugsgattung		
Vegyes Gemischt	Személy Personen	Vegyes Gemischt		Vegyes Gemischt	Személy Personen	Vegyes Gemischt
4.50	2.05	6.32	ind. Szabadka erk. ank.	8.43	1.26	10.40
5.20	2.29	7.03	Tavankút	8.13	1.03	10.10
5.49	2.49	7.33	Bajmok	7.51	12.47	9.47
6.28	3.20	8.17	N.-Militics	7.04	12.09	8.58
6.45	3.34	8.34	erk. Zombor ind.	6.46	11.54	8.35
6.55	3.41	8.41	ind. Zombor erk.	6.39	11.47	8.25
7.22	4.20	9.09	Prg.-Szt.-Iván	6.14	11.27	8.00
7.39	4.16	9.27	Szónta	5.56	11.12	7.39
7.54	4.28	9.42	Gombos	6.40	10.59	7.14
9.28	5.25	10.59	Erdőd	4.15	9.59	6.00
9.44	5.37	11.12	erk. Dálja ind.	4.00	9.45	5.45

NB. Az aláhuzott perczek az este 6 tól reggel 6 óráig terjedő időközöt jelzik.

NB. Die unterstrichenen Minuten deuten die Zeit von Abend 6 bis Früh 6 Uhr an.

SZAVADILL JÓZSEF

Könyvnyomdája Apatinban.

Elvállal minden,

a könyvnyomdászat körébe vágó munkákat, ugymint:
diszes számlák, jegyzékek és tudositó levelek, eljegyzési és esketési kártyák,
izléses meghívók, tánczrendek cim,- asztali és névjegyek,

árjegyzékek, gyászlapok,

táblás-kimutatások, takarékpénztári mérlegek, időszaki és folyó-
iratok, hirdapok, Művek, diszes kivitelű szalag-aranyozások,

ipar és kereskedelmi körlevelek,

levélpapírok és borítékok czégnyomással, falragaszok stb. elkészítését.

*Különösen ajánlhatom az érdeemes községeknek és ügyvéd uraknak
szóló nyomtatványokat melyekből nagy raktárt tartok. Községi nyomtatvá-
nyok, legfinomabb iroda és méritett papirokból vannak készítve, úgy hogy
semmi tekintetben panasz nem merülhet fel.*

☞ Községi előjáróságok és egyéb hivatalok részére egy évi elszámolás
és portómentesen szállitok nyomtatványokat. ☜

Ügyvéd Urak figyelmébe!

1000 drb. boríték czégnyomással	2 frt. 50 kr. — 3.
000 „ Levélpapír nyolezad alak	5 „ —
1000 „ „ negyed alak $\frac{1}{2}$ ives	6 „ —
1000 „ „ „ $\frac{1}{1}$ „	8 „ 50 kr.
100 „ Meghatalmazás v. Kötelezvény	50 kr.
1000 iv Fogalmazvány-papír	3 frt. —
1000 „ finom fehér irodapapír	6 „ —